

Ennalta sovittu tarkastustapaaminen

Aika	3.2.2020 klo 8.30-14.30
Paikka	Kårkulla, Utterbäckin alueen asumis- ja päiväaikaisen palvelun yksiköt
Läsnä	<p>Porvoo kaupunki Leila Eklöv, Vanhus- ja vammaispalvelut, palvelupäällikkö, Asiakasohjauspalvelut Krister Lindman, Vanhus- ja vammaispalvelut, palvelupäällikkö, Kotihoito</p> <p>Kårkulla samkomun Satu Broman, päiväaikaisen toiminnan esimies Kerstin Hellroos, asumisen esimies Johanna Rosenström, työ- ja päivätoiminnan vastaava ohjaaja (mukana osan päivää) Annina Alexandersson, aluejohtaja</p> <p>Päivän aikana tavattiin myös eri yksiköiden vastaavat ohjaajat (Lotta Salomaa, Cassandra Sarström ja Elisabeth Lillqvist), henkilökuntaa ja asiakkaita.</p>

1 Ennalta sovittu tarkastuskäynti

Tarkastuskäynti on osa Porvoo kaupungin vuosittaista palvelutuotannon valvontaohjelmaa. Tarkastuskäynnillä kiinnitetään erityistä huomiota yksiköiden henkilöstöön ja lääkehoitoon.

Ennakkoon oli pyydetty ja saatu yksiköiden henkilöstöluettelo, lääkehoitosuunnitelmat ja omavalvontasuunnitelmat.

2 Aiemmat tarkastuskäynnit

Porvoo kaupunki on tehnyt edellisen tarkastuskäynnin Kårkullan Utterbäckin alueen toimintayksiköihin vuonna 2017. Silloin on kiinnitetty huomiota:

- lääkehoitoon ja lääkelupiin
- henkilöstön koulutukseen (pätevyys)
- dokumentaatioon (asiakaskirjauksia varten ei ollut sähköistä asiakastietojärjestelmää)

3 Käsiteltävät asiat

Yksiköt ja henkilöstö.

Utterbäckin alueella on yhteensä neljä eri kehitysvammaisten asumispalveluyksikköä sekä yksi päiväaikaisen toiminnan yksikkö, joka on jaettu neljään ryhmään. Kaikki asiakkaat ovat kehitysvammaisia, minkä lisäksi heillä saattaa esiintyä autismin kirjon, mielenterveyden ja/tai haastavan käyttäytymisen haasteita.

Yksikkö	Lyhyt kuvaus toiminnasta ja asiakkaita	Henkilöstö, henkilöstömitoitus	Sijoittajakunnat
Pia-hemmet	Ryhmäasuminen. 6 vakituista asukastaja 3 tilapäishoidon paikkaa.	hoitajia: 5, joista 3 lähihoitajaa, 1 lastenhoitaja ja 1 mielenterveyshoitaja työaikaosuuden mukainen resurssi: 4,8 Mitoitus: 0,53-1,25 riippuen asiakastilanteesta	Porvoo, Sipoo, Parainen, Loviisa
Wilhelmina	Ryhmäasuminen kahdessa erillisessä ryhmässä. 10 vakituista asukasta 2 tilapäishoidon paikkaa.	hoitajia: 10, joista 8 lähihoitajaa, 1 lähihoitajaopiskelija, 1 kodinhoitaja työaikaosuuden mukainen resurssi: 9 Mitoitus: 0,83-1 riippuen asiakastilanteesta	Porvoo, Sipoo, Espoo, Helsinki, Raasepori

Villa Nan	<p>Ryhmäasuminen. 11 asiakasta, jotka ovat senioreja. yksikössä järjestetään heille ja toisessa yksikössä asuvalle asiakkaalle päiväaikaista senioritoimintaa.</p>	<p>hoitajia: 10, joista 6 lähihoitajaa, 1 sairaanhoitaja, 1 mielenterveyshoitaja, 1 fysioterapeutti, jolla myös kehitysvammahuollon ohjaajan tutkinto, 1 kehitysvammahuollon ohjaajan tutkinto, joka opiskelee lähihoitajaksi</p> <p>työaikaosuuden mukainen resurssi: 9,8</p> <p>Mitoitus: 0,9</p>	<p>Porvoo, Sipoo, Loviisa, Korsholm, Helsinki</p>
Åsen	<p>Asuntomuotoista ryhmäasumista. Yhteensä 8 asiakasta, joista 4 osallistuu päiväaikaiseen toimintaan, 1 senioritoimintaan</p>	<p>hoitajia: 5, joista 3 lähihoitajaa, 1 lääkintävahtimestari, 1 lähihoitajaksi opiskeleva, valmistuu 2/2020 liikunnanohjaaja</p> <p>työaikaosuuden mukainen resurssi: 5</p> <p>Mitoitus: 0,63</p>	<p>Porvoo, Espoo, Helsinki, Raasepori</p>
Södis, Utterbäck	<p>Päiväaikainen palvelu muodostuu 4 eri ryhmästä; Verkstan, Vinden, Gossebo ja Stallet. Asiakkaat tulevat Utterbäckin alueen asumisyksiköistä tai Porvoossa sijaitsevista muista asumisyksiköistä.</p> <p>Verkstan – työ ja päivätoimintaa. Työ: alihankintatöitä, kangaspuutöitä, puutöitä, askartelua, ulkotöitä</p>	<p>Päiväaikaisen palvelun henkilöstö on yhteensä 11 ohjaajaa ja 1 kuljettaja</p> <p>3 ohjaajaa, 1 kuljettaja,</p>	

	<p>Päivätoiminta: askartelua ja vähän lajittelutehtäviä, päivittäinen ulkoilu, liikuntaa (2/vko), musiikkia (1/vko)</p> <p>n. 15 asiakasta (osallistujamäärät / pvä vaihtelevat)</p> <p>Vinden – vahvasti ohjattua toimintaa autismin kirjon henkilöille, joilla voi olla yksilöllisiä tehtäviä (osittain alihankintatehtäviä).</p> <p>Päivittäinen ulkoilu järjestetään. autistgrupp, individuella jobb, osittain alihankinta, ulkoilu,</p> <p>5-6 asiakasta</p> <p>Gossebo – 5-6 asiakasta/päivä. Vahvasti ohjattua päivätoimintaa hoidollisille asiakkaille.</p> <p>Stallet – n. 5 asiakasta/ päivä – vaihtelee, joista 1 koko päivän joka päivä</p>	<p>2 ohjaajaa</p> <p>3ohjaajaa. 1 oppisopimuksella, 1 opiskelee lähihoitajaksi, valmistuu 4/2020. 1 rekry auki – lähihoitaja. 3. ohjaajan tehtäviä hoitaa työ- ja päivätoiminnan vastaava ohjaaja</p> <p>1-2 ohjaajaa</p> <p>Pääasiallinen ohjaaja on koulutukseltaan sosionomi ja suorittaa hevosalaan liittyvä</p>	<p>Tarkastushetkellä toimintaa ylläpiti oppisopimuksella oleva ja opiskeleva henkilö.</p>
--	--	--	---

	<p>Hevostalli, joissa on 3 hevosta. Toiminta muodostuu niiden ympärille, hoito- ja ylläpitotöistä, ratsastuksesta ja valjakkoajelusta ja hevosten kanssa vietetystä ajasta yksilöllisesti riippuen asiakkaiden tarpeista, toiveista ja toimintakyvystä.</p>	<p>erityiskoulutusta (socialpedagogisk hästverksamhet).</p>	
--	---	---	--

Henkilöstön osalta haasteena on enenevässä määrin henkilöstön saatavuus. Utterbäckin alueen yksiköissä ajoittuu mm. eläköitymisiä samaan aikaan, joka lisää rekrytoinnin tarpeita. Rekrytointi alueen yksiköihin on haastavaa myös mm. syrjäisen sijainnin vuoksi. Henkilöstön vaihtuvuus alueen yksiköissä on muutoin ollut vähäistä.

Lähtökohtaisesti sijainen palkataan aina henkilöstön poissaoloihin. Saatujen tietojen mukaan sijaisjärjestelyt ovat toistaiseksi onnistuneet useimmiten. Yksikön esimies ja/tai vastaava ohjaaja vastaa sijaisten järjestämisestä. Yksiköillä on omia ja yhteisiä sijaislistoja. Sijaisina käytettävien henkilöiden koulutus pätevyyttä ei tarkastettu.

Palkkaus noudattaa KVTES:a eikä poikkea muusta vastaavasta kunnallisesta palkkatasosta. Rekrytointilisän käyttö on mahdollista aluejohtajan päätöksellä. Paikallissopimuksen mukaan 12 h työvuorot viikonloppuisin ovat mahdollisia.

Oppisopimusmenettelyä on pohdittu käytettäväksi henkilöstön saatavuushaasteisiin.

Perehdytys: Uuden työntekijän perehdytys suunnitelman päivittäminen on työn alla. Täydenniskoulutusta järjestetään lähtökohtaisesti 3 päivää/vuodessa (EA, hygieniapassi, lääkehoito ja MAPA kaikille). Organisaatiossa on kaksi omaa MAPA-kouluttajaa. Lisäksi koulutusta annetaan yksilökeskeisestä suunnittelun menettelystä.

Palveluntuottaja on pyynnöstä toimittanut yksiköittäin työvuoroluettelot ajalla 20.1.-9.2.2020 ja 10.2.-1.3.2020. Suunnitellut työvuorot vastaavat palveluntuottajan ilmoittamaa vuoro kohtaista mitoitusta.

4 Lääkehoito / lääkelupatilanne.

Lääkehoitolut tarkastettu ja kaikki lääkehoitolupiin tarvittavat dokumentit löytyvät. Koulutetulla henkilöstöllä on lääkehoitolut kunnossa. Lääkehoitosuunnitelma laadittu jokaiseen yksikköön. Jos sijaisilla ei voimassa olevaa lääkehoitolupaa, he eivät osallistu lääkehoitoon.

Lääkkeet säilytetään lukituissa lääkekaapeissa jokaisessa yksikössä. Avaimet lääkekaappeihin on kahdella hoitajalla/yksikkö. Heillä on lupa jakaa lääkkeitä dosetteihin. Lääkekaapeissa on myös erillinen lukollinen huumekaappi. Tällä hetkellä yksiköissä ei ole käytössä erityislääkkeitä.

5 Dokumentointi / kirjaaminen

Kirjaukset tehdään edelleen manuaalisesti. Jokaisella asiakkaalla on oma kansio / yksikkö, johon päivittäiskirjaaminen tehdään. Vapaan kuvauksen lisäksi asiakkaalla on rastitettava viikko-ohjelma, joka perustuu yksilölliseen suunnitteluun. Yksiköiden välillä asiakasta koskevat tiedot siirtyvät suullisen raportoinnin kautta.

Palveluntuottaja kertoo, että Abilita-asiakasohjelma tullaan ottamaan käyttöön todennäköisesti vuonna 2020. Suunnitelmana on, että ohjelma otetaan ensimmäisenä Villa Nanissa ja henkilöstö koulutetaan ohjelman käyttöön ottoon.

6 Tukitoimet (ateria ja siivous)

Alueella on keittiö, jossa tehdään alueen yksiköiden lounas arkisin. Viikonloppuisin ruoka laitetaan yksiköissä.

Siivous: alueen yksiköissä on ulkopuolinen siivoja kahdesti viikossa. Osa yksiköiden tiloista (yhteiskäytössä olevat tilat) siivotaan kahdesti viikossa (Verkstan, Vinden ja Villa Nan) ja osa siivotaan kerran viikossa.

Ohjaajat siivoavat asiakkaiden huoneet yhdessä asiakkaan kanssa siten, että asiakas osallistuu toimintakykynsä mukaan. Joidenkin asiakkaiden osalta myös omaiset osallistuvat asiakkaan oman huoneiston siivoamiseen.

7 Rajoittamistoimenpiteitä

Yksikkö	Onko yksikössä asiakkaita, joilla on rajoittamistoimenpiteitä?	Mikä rtp käytössä?	Päätökset ja kirjaukset (huomiot)
Wilhelmina	Neljällä asiakkaalla on rajoittamistoimenpiteitä	Sängynlaita, tukivyö wc-käynneillä (ei saa kaatua) Hygieniapuku, lukitut kaapit (pistää suuhun on joutunut leikkauksiin) Lukitut kaapit Lukitut kaapit	Kahden porvoolaisen asiakkaan päätökset ja kirjaukset tarkastettu – todettu olevan asianmukaisia.
Villa Nan	Kolmella asiakkaalla on rtp	Sängynlaidat, tarjotinpöytä pyörätuolissa Hygienihaalari (syö ulostetta) Sängynlaidat, suihkutuolin vyö	

8 Yksiköiden yleiskuvaus ja huomiot

Yksikkö	Yleiskuvaus	Huomiot
Pia-hemmet	Erillirakennus kahdessa kerroksessa. Ei esteetön Asukkailla ei omia wc- tai hygieniatiloja Siisti	

<p>Wilhelmina</p>	<p>Esteetön erillsrakennus yhdessä kerroksessa Jaettu kahteen 5 asukkaan ryhmäkotiin Siisti yleisilme Asukkailla ei omia wc- tai hygienia-tiloja (noin kaksi asukasta jakaa wc-tilan) Isot yhteistilat / yksikkö</p>	<p>Yksikössä käynnin yhteydessä tarkastettu mm. asiakkaiden käteisvarojen käyttöön liittyvä kirjaamis- ja seurantakäytäntö. Ohjauksellisenä neuvona todettu, että on suositeltavaa, että käteisvarojen kirjaamiskäytäntönä on kahden työntekijän kuittauskäytäntö kera nimenselvennyksen.</p>
<p>Villa Nan</p>	<p>Esteetön erillsrakennus yhdessä kerroksessa Jaettu kahteen 5 ja 6 asukkaan ryhmäkotiin Asukkailla on omat wc- ja hygienia-tilat Toisen ryhmäkodin yhteiskäytössä olevaan olohuoneeseen on lukittava portti, joka on suljettu (lukossa) kun yksi asiakas on kotona. Asia on kuntayhtymätasolla selvitettävänä onko kyseessä rajoittamistoimenpide muille kuin ko. asiakkaalle. Yleisilme yhteisissä tiloissa siisti</p>	<p>Asukkaiden huoneissa ei käyty. Asukkaiden huoneiden ovien ollessa auki, silmämääräisenä havaintona, että kahdessa asunnossa oli havaittavissa tahroja tai poikkeuksellisen paljon hiekkaa asukkaan huoneen lattialla. Viikkosuunnitelman mukaisesti ko. huoneiden siivous oli suunniteltu seuraavalle päivälle.</p>
<p>Åsen</p>	<p>Pienkerrostalo, jossa on myös "rivitalosiipi" Ei esteetön Asunnoissa omat keittiöt ja wc- ja hygienia-tilat Yksikössä on myös yhteistilana toimiva asunto, jossa asukkaat mm. ruokailevat yhdessä</p>	<p>Rakennus on silmämääräisesti arvioituna saneerauksen/korjauksen tarpeessa. Asia on kuntayhtymällä Utterbäckin alueen omistajayhdistyksen kanssa keskustelun alla.</p>
<p>Södis, Utterbäck Työ- ja päivätoiminta</p>	<p>Verkstan ja Vinden sijaitsevassa samassa kolmen kerroksen erillsrakennuksessa.</p> <p>Verkstanin toiminta on sijoitettu 1. ja kellarikerrokseen. Kellarikerroksessa on askarteluhuone, jossa on kangaspuut sekä puutyöversta. 1. kerroksessa on askartelu- ja toimitilat kahdessa erillisessä tilassa.</p> <p>Vindenin toiminta on rakennuksen yläkerrassa, jossa toiminta on jaettu useampaan huoneeseen. Yksihuone toimii aistihuoneena.</p> <p>Gossebo sijaitsee erillistalon 1. kerroksessa. Tilat on muokattu esteettömiksi. Päivätoiminnan käytössä on useampi erillinen huone, jossa voidaan järjestää yksilöllisestikin toimintaa. Rakennuksen yläkerrassa on toimistotilat.</p>	<p>Verkstanin ja Vindenin käytössä oleva rakennus on silmämääräisesti arvioituna saneerauksen/korjauksen tarpeessa. Asia on kuntayhtymällä Utterbäckin alueen omistajayhdistyksen kanssa keskustelun alla.</p> <p>Kaikissa työ- ja päivätoiminnan yksiköissä oli silmämääräisesti puhdasta ja siistiä. Verkstanin ja Vindenin tilojen soveltuvuus työ- ja päivätoiminnan käyttötarkoitukseen on lähtökohtaisesti hieman haasteellinen, jolloin ilme voi vaikuttaa ahtaalta ja sotkuiselta.</p>

	Stallet sijaitsee hevostallissa, jossa on tilaa 3 hevoselle, ylläpitotoiminnoille ja toimisto/-taukotilat.	
--	--	--

9 Kehittämistoimenpiteet

Toimitilat: Päiväaikaisen toiminnan toimitiloissa on saneeraustarpeita. Kårkulla samkommun käy keskustelua asiasta omistajayhdistyksen kanssa. Tällä hetkellä on vaihtoehtoisia näkemyksiä mm. uudisrakennuksista ja toimintojen siirtämisestä vs. kunnostamisesta.

Yhtenä vaihtoehtona on, että alueelle rakennettaisiin Wilhelmina-yksikön toiminnalle nykyajan vaatimukset täyttävät vaatimukset ja työ- ja päivätoiminnan toimintaa siirrettäisiin Wilhelminaan. Toisena vaihtoehtona on, että nykyrakennuksia (Verkstan&Vinden sekä Åsen) kunnostetaan.

Toiminnan toimenpiteet:

Alueen sijainnin ja mahdollisuuksien vuoksi on toimintaa mahdollista kohdentaa erityisesti sellaisille asiakkaille, jotka hyötyvät luonnonläheisestä, rauhallisesta ja hieman syrjäisestä ympäristöstä.

Keskusteluissa tuotiin esiin kehittämiskohteena mm.

- henkilökunnan työkierron nykyistä laajemmin, mikä edistäisi muutosten läpiviemisen ja henkilöstön osaamisen laajentumisen ja joustavamman käyttämisen.
  - vastaavien ohjaajien, yksiköiden esimiesten ja hallinnollisen johdon yhteistyömenetelmät ja verkostoitumisen, jolla voidaan edistää toiminnan kehittämistä ja muita synergiaetuja
  - IP-plan (yksilöllinen suunnitelma) poistuu ja tilalle tulee palvelun toteuttamissuunnitelma. Asian uudistaminen on kuntayhtymätasolla työn alla.
- dokumentointi/kirjaaminen – kohdan 5 mukaisesti

10 Johtopäätökset

Tarkastuskäynnin perusteella on havaittavissa, että Kårkulla samkommun on ryhtynyt niihin toimenpiteisiin, joihin on kiinnitetty huomiota tarkastuksessa

vuonna 2017. Palveluntuottaja on kehittänyt lääkehoitoa, lääkehoidon osaamista ja käytäntöjä.

Havaintojen perusteella vahvistuu käsitys siitä, että henkilöstön kohtaa asiakkaat ja vastaa asiakkaiden tarpeisiin asiallisesti.

Tarkastuksessa saatujen tietojen perusteella henkilöstön saatavuuteen on kiinnitettävä erityistä huomioita ja edistettävä, että jokaisessa vuorossa on koulutettua henkilöstöä. Lääkehoito ei saa olla kouluttamattoman tai lääkeluvattoman henkilöstön varassa.

Tarkastuskäynti ei kattanut kaikkia palveluntuottajan tiloja tai toimintoja. Tarkastuskohteeseen on voinut jäädä puutteita tai epäkohtia, joita valvova viranomaisen ei valvontakäynnillä ole havainnut. Tehty tarkastus ei poista palveluntuottajan vastuuta tai vapautta noudattamasta lainsäädännän asettamia velvoitteita.

Porvoo 24.2.2020

Leila Eklöv
 puh 040 736 8850
leila.eklov@porvoo.fi

Krister Lindman
 puh 040 5757758
krister.lindman@porvoo.fi

Jakelu

palveluntuottaja
 AVI
 sosiaali- ja terveystoimintajohtaja
 vs. palvelujohtaja
 vammaispalvelut
 Sijoittajakunnat:
 Sipoo, Parainen, Loviisa,
 Espoo, Helsinki, Raasepori,
 Korsholm